

vriendschap met God

EXPEDITIE EXODUS

Sleuteltekst

Exodus 33:11 *En de HERE sprak tot Mozes van aangezicht tot aangezicht, zoals iemand spreekt met zijn vriend.* (NBG)

Ga je mee op Expeditie Exodus?

In het boek Exodus, het tweede boek van de Bijbel, valt veel te ontdekken. Wij zullen ons, aan de hand van vier hoofdstukken en vier thema's, richten op de bijzonder vriendschappelijke relatie die God onderhield met Mozes. Wat is het geheim van vriendschap tussen God en mens? Bestaat zoiets, en is vriendschap met God ook voor ons weggelegd? Wat zijn de voorwaarden en hoe verdiepen we onze relatie met God?

Deze serie is ontwikkeld met als doel je kennis van de Bijbel te vergroten en tegelijk te groeien in je relatie met God. Om je hierbij verder te helpen wordt van elke preek een samenvatting met gespreksvragen gemaakt, die je een dag na elke preek via de website kunt downloaden. We willen je aanmoedigen om hier samen met je groep over door te praten. Zo leren we met elkaar op een heel praktische wijze om onze relatie met God te verdiepen.

Inhoud

13 oktober	Een vurige God	Exodus 3:1-14
27 oktober	Gods verbond	Exodus 24:1-11
3 november	Vriendschap	Exodus 33:1-3,7-23
24 november	Het voorhangsel voorbij	Exodus 40:21:38

1. Een vurige God

Lezen: Exodus 3:1-14

Inleiding

Elke relatie, elke vriendschap begint met een eerste ontmoeting. Zo ook de relatie die er ontstaat tussen Mozes en God, waarover je in bovengenoemd Bijbelgedeelte kunt lezen. Je zou dit ook het bekeringsverhaal van Mozes kunnen noemen. Niet dat Mozes hiervoor niet in God geloofde, maar hier – bij de brandende doornstruik - heeft hij, voor het eerst van zijn leven, op 80-jarige leeftijd, een persoonlijke ontmoeting met God. Deze ontmoeting gebeurt op een nogal bijzondere manier. Eén die jij en ik, op deze wijze, niet zullen meemaken, maar die ons wel veel vertelt over wie God is en hoe wij ons tot hem verhouden. God is echt, we kunnen Hem kennen, Hij roept, redt en Hij zendt ons.

God is echt

Voor een christen is dit een open deur, maar voor veel andere mensen in de westerse wereld ligt dit heel anders. Veel mensen geloven niet in het bestaan van God, en zij die wel geloven in iets van een God zijn vaak van mening dat ze zelf naar eigen inzicht een beeld van God mogen vormen.

De tekst laat op twee manieren zien dat God echt is en we Hem daarom niet kunnen aanpassen naar eigen behoefte. De eerste manifestatie van God aan Mozes is een manifestatie van vuur. God trekt Mozes' aandacht door middel van een vuur. Maar dit vuur is anders dan elk ander vuur dat je ooit gezien hebt. Een vuur is afhankelijk van brandstof. Als de brandstof op is, gaat het vuur uit. Maar dit vuur niet. Het vuur manifesteert zich in een doornstruik, maar deze verteert niet. Dit vuur heeft geen brandstof nodig. Dit vuur staat op zichzelf, is zijn eigen brandstof.

Wij kennen niets in deze wereld dat op deze manier kan bestaan. Daarmee is dit vuur een bijzondere openbaring van God zelf. God heeft niets of niemand nodig. Hij is van niets of niemand afhankelijk, maar alles is afhankelijk van Hem. Dat blijkt ook uit de tweede manier waarop God zichzelf bekend maakt, namelijk door Zijn naam 'Ik ben' of 'Ik zal er zijn'. In de diverse Bijbelvertalingen wordt YHWH anders vertaald, maar eigenlijk is de naam van God eenvoudigweg het werkwoord 'zijn'. God is. Hij is er altijd al geweest en zal er altijd zijn. Hij is constant. Daarmee is God met niets te vergelijken dat wij kennen.

Dit is een belangrijk rationeel argument voor het bestaan van God. Wanneer je er goed over nadent, zijn er maar twee mogelijkheden waarom iets bestaat: 1) het heeft altijd bestaan en wordt niet veroorzaakt of 2) het heeft een begin en werd veroorzaakt door iets anders.

Alles wat wij kennen, inclusief onszelf, heeft een begin en heeft dus een oorzaak. Niets in de wereld zoals wij dat kennen ontstaat uit het niets. Dit geldt ook voor het universum. Ooit is het universum ontstaan en dus moet er een oorzaak zijn, waardoor het ontstaan is. Het beste antwoord dat wetenschappers die buiten God rekenen, als antwoord op deze vraag kunnen bedenken is de oerknaltheorie. Alles begon, uit het niets, met een explosie. Iedereen weet dat dit wetenschappelijk gezien onmogelijk is en dus een wonder. De enige logische verklaring voor het ontstaan van de natuurlijke wereld is een bovennatuurlijke oorzaak. Iets of iemand dat altijd bestaan heeft en niet wordt veroorzaakt.

We kunnen Hem kennen

Het gedeelte dat we gelezen hebben, vertelt ons niet alleen dat God bestaat maar ook dat we God kunnen kennen. We moeten niet alleen in Hem geloven met ons verstand, maar Hem ontmoeten. Dit blijkt opnieuw uit de manifestatie van vuur en de bekendmaking van Zijn naam.

De aanwezigheid van vuur is iets dat je ervaart. Je ziet het branden, je hoort het knisperen, je voelt de warmte op je huid, je ruikt de geur. Hoewel geloof niet kan en mag rusten op enkel en alleen onze emotionele ervaring van God. En hoewel het waar is dat geloof vraagt om ons aan de waarheid vast te houden, ook op de momenten dat we God niet zien en Hem niet ervaren, is het tegelijkertijd onmogelijk om te spreken over een vriendschapsrelatie met God wanneer je God alleen verstandelijk kent. Een hartsrelatie begint niet in je hoofd maar in je hart. God wil op zo'n manier gekend worden dat we Hem ook kunnen ervaren, zoals we vuur kunnen ervaren. Hij wil dat we Hem persoonlijk kennen bij Zijn naam en niet alleen bij Zijn titel.

God roept, redt en zendt

Vuur kan twee heel verschillende reacties bij ons teweeg brengen. Of het schrikt af, of het trekt aan. Het laat je in elk geval niet koud en onberoerd. Vuur is aan de ene kant aantrekkelijk, het verspreidt warmte en licht. Datzelfde vuur is aan de andere kant levensgevaarlijk. Hetzelfde geldt voor God.

De waarheid is dat we niet met, en niet zonder God kunnen. We kunnen niet zonder Hem want we zijn gemaakt om Hem te kennen. We hebben Hem nodig. Tegelijk kunnen we niet met Hem vanwege onze gebrokenheid. Zijn aanwezigheid zou ons fataal zijn. Keer op keer maakt de Bijbel duidelijk dat wij niet in Gods nabijheid kunnen verblijven vanwege Zijn heiligheid en Zijn rechtvaardigheid.

Hier zit de spanning in het verhaal. God vraagt om Mozes zijn aandacht. Hij is vol compassie vanwege het lot van Zijn volk. Hij belooft om persoonlijk met Mozes mee te gaan. Hij trekt de aandacht van Mozes. Mozes op zijn beurt wil wel dichterbij komen. Hij is nieuwsgierig, maar dan houdt God Hem tegen en waarschuwt niet dichterbij te komen, met als gevolg dat Mozes bang wordt.

Als het onmogelijk is voor gebroken en zondige mensen om te verblijven in de aanwezigheid van de heiligheid van God, hoe kan er dan ooit sprake zijn van een vriendschapsrelatie? Hoe kan Mozes zo dicht bij God komen dat ze met elkaar kunnen spreken als vrienden?

Het grote wonder in dit verhaal is niet dat de braamstruik niet door het vuur wordt verteerd, maar dat Mozes in deze ontmoeting met God niet wordt verteerd. Een mens kan niet verblijven in de tegenwoordigheid van God en leven. Deze waarheid is fundamenteel en mogen we niet bagatelliseren. Onze God is een verterend vuur lezen we bijvoorbeeld in Hebrëeën 12:29.

Hoe is het dan mogelijk dat Mozes niet wordt verteerd? Dat hij, en wij in vriendschap met God kunnen leven? Het antwoord staat in vers 2 van Exodus 3: *Daar verscheen de engel van de HEER aan hem (Mozes) in een vuur dat uit een doornstruik opvlamde.*

De engel van de HEER is anders dan alle andere engelen waarover we in de bijbel lezen. De Engel van de Heer is aan God gelijk en tegelijk van God te onderscheiden. Andere engelen, zoals Gabriel spreken namens God. Maar als de engel van de HEER spreekt, is het God zelf die spreekt. De engel van de HEER zegt: "Ik ben de God van je voorvader Abraham, Isaak en Jacob." (vers 6)

De Engel van de HEER verschijnt in het Oude Testament ongeveer 30 keer. Hij is telkens weer de manifestatie van God waardoor God een bepaald probleem oplost. De eerste keer dat de engel van HEER verschijnt is in de situatie van Hagar en Ismaël in het boek Genesis.

Abraham en Sarah zijn kinderloos. Sarah is al oud en zegt tegen Abraham dat hij maar moet slapen met haar slavin Hagar. Hagar wordt zwanger en geeft geboorte aan Ismaël. Vanaf dat moment begint iedereen zich op een hele nare manier te gedragen. Hagar praat neerbuigend over Sarah en zegt: "Jij bent oud en ik ben jong, jij kan geen kinderen krijgen en ik wel, etc." Sarah op haar beurt wordt boos en zegt: "Ik stuur jou met je zoon weg, de wildernis in." Met andere woorden: "Jij gaat eraan". En Abraham gedraagt zich als een lafaard. Hij wil Hagar en Ismaël niet wegsturen, maar doet dit uiteindelijk, onder druk van Sarah, toch. Zo wijst hij zijn arme bijvrouw Hagar en zijn zoon Ismaël af, stuurt ze weg, een zekere dood tegemoet. Hij keert zich als vader af van zijn zoon.

Al gauw komen Hagar en Ismaël zonder water te zitten. Hagar kan het niet aanzien dat haar zoon in haar armen zou sterven van de dorst en legt hem onder een struik en loopt weg. En dan verschijnt de Engel van de HEER en begint te spreken. God zal voor hen zorgen en Hij zal Ismaël tot een groot volk maken.

Hagar, Sarah en Abraham verdienen helemaal geen hulp van God. Ze hadden zich op een verwerpelijke manier gedragen en toch komt God dicht bij hen en helpt hen.

De vraag is hoe het kan dat God, als de Engel van de HEER, dicht bij hen kan komen zonder dat ze verteren in Zijn aanwezigheid. Wie is de engel van de HEER? Er is maar één iemand in de Bijbel die God is en tegelijk van God te onderscheiden. Die heilig is, en toch onder zondaars verblijft. Zijn naam is Jezus. De engel van de HEER is een verschijning van Jezus van voor Zijn geboorte als mens. In Johannes 8:58 zegt Jezus tot woede van de omstanders, “voordat Abraham er was, ben ik er.” Letterlijk staat er voordat Abraham er was, was ik al de ‘Ik Ben’. Ik ben de engel die Hagar en Ismaël hielp. Ik ben de engel die met Mozes sprak door de brandende doornstruik.

Maar dan nog... hoe kan de engel van de HEER het middel zijn waardoor God tot Hagar, tot Ismaël en tot Mozes kon naderen zonder hen te verteren? Omdat de engel van de HEER eeuwen later geboren zou worden als de zoon van een arme vrouw, en aan het einde van zijn leven zou worden afgewezen door zijn Vader. Hij zou het uitroepen van dorst, zou door iedereen worden verlaten om te sterven en niemand zou Hem antwoorden. En weet je waarom? Aan het kruis onderging Jezus Christus de afwijzing die Abraham, Sarah, Hagar, Ismaël en Mozes verdiende. Hij kreeg de straf voor de zonde die wij allemaal verdienen. Zodat, als je gelooft in Hem, jij en ik ook kunnen naderen tot God, en dat niet alleen, God kan in ons komen wonen, met Zijn kracht en zijn glorie zonder dat wij er door worden verteerd.

God zegt: Ik ben de God van Abraham, Isaak en Jacob. Ik weet niet of je Genesis gelezen hebt, maar wanneer God zegt: Ik ben de God van Abraham Isaak en Jacob zegt Hij: “Ik ben de God die werkt met het meeste kansloze materiaal.” “Ik heb die lafaard Abraham en die disfunctionele vader Isaak, en Ik heb die leugenaar Jacob veranderd en gemaakt tot geweldige mensen, Ik heb door hen heen de wereld veranderd. Ik heb van Mozes een leider gemaakt en van Petrus een stevige rots. Wie weet wat Ik van jou kan maken? Wie weet hoe Ik deze wereld kan aanraken door jou?”

Wanneer je gelooft in Jezus Christus komt God met Zijn Geest in je wonen. En nu ben jij de brandende doornstruik. Je bent misschien geen reusachtige stevige boom, alleen maar een struik met de nodige stekelige doorns, maar dat maakt niet uit. Want als God door Zijn geest brandt met Zijn vuur, Zijn licht, schoonheid, heiligheid en kracht in het centrum van jouw leven, dan word je aantrekkelijk. Zou je dat niet willen? Doe dan wat Mozes deed. Kom dichterbij. Kom kijken, kom ontdekken. Stel de vraag die Mozes stelt. Wat is Uw naam? Ik wil U kennen.

Gespreks- en verwerkingsvragen

Kies één of meerdere van onderstaande vragen om te bespreken in je groep.

1. De ontmoeting van Mozes met God bij de brandende doornstruik staat in de context van een brede geschiedenis. Niet iedereen is even bekend met de Bijbelse verhalen. Wat weten jullie over de context van deze geschiedenis? Waar en wanneer speelt het zich af? Wat gaat er aan deze ontmoeting van Mozes met God vooraf?
2. Steek een kaars, openhaard of vuurkorf aan. God openbaart zich in de Bijbel meermaals door middel van vuur. Zo ook aan Mozes. Welke associaties heb jij bij vuur? Welke overeenkomsten (of verschillen) zie je tussen God en vuur?
3. Om te kunnen groeien in je relatie met God zul je allereerst in God moeten geloven. Hoewel dit een open deur lijkt kan geloofstwijfel ook bij christenen wel degelijk een rol spelen. Martijn haalt in zijn preek zowel het belang van rationele argumenten als persoonlijke (emotionele) ervaring aan. Er kan spanning ontstaan, wanneer ons hart en ons hoofd niet in overeenstemming zijn. Hoe is dit voor jou, en hoe ga je hier mee om? Welke rol speelt je ratio (je denken) en welke rol je emotie (persoonlijke beleving van God)?
4. Martijn stelt in zijn preek, dat het grootste wonder in Exodus 3 niet is dat de doornstruik niet wordt verteerd door het vuur, maar dat Mozes niet wordt verteerd door de aanwezigheid van God. God trekt Mozes zijn aandacht en tegelijk waarschuwt Hij Mozes voor Zijn heiligheid. Mozes op zijn beurt is tegelijk nieuwsgierig en angstig. In latere hoofdstukken zullen we zien dat Mozes steeds vertrouwelijker om zal gaan met God en zij met elkaar communiceren zoals vrienden dat doen. Toch blijft het besef van Gods heiligheid steeds overeind. Wat betekent dit voor jouw relatie met God? Wat betekent genade, en welke rol speelt Jezus (de engel van de HEER) hierin?
5. Martijn stelt dat wanneer wij geloven in Jezus Christus en vervuld zijn met de heilige Geest, God met Zijn vuur, licht, schoonheid en heiligheid komt wonen in het centrum van ons leven en wijzelf veranderen in een brandende doornstruik. Van onszelf wellicht weinig aantrekkelijk, maar met Gods glorie vervuld aantrekkelijk voor de wereld. Zie jij jezelf als een brandende braamstruik, die aantrekkelijk is voor de mensen om je heen? Waarin zou je willen groeien?

Bid voor elkaar

Neem tijd om met en voor elkaar te bidden. Dat een ieder mag groeien in zijn/haar relatie met God en dat Gods geest steeds zichtbaarder mag branden in een ieders zijn leven.